

РОЗДІЛ 6

ФІНАНСОВЕ ПРАВО, ПОДАТКОВЕ ПРАВО

Арделян Д. Р.,

здобувач вищої освіти
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Косяченко К. Е.,

доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

МЕХАНІЗМ УНИКНЕННЯ МІЖНАРОДНОГО ПОДВІЙНОГО ОПОДАТКУВАННЯ

Подвійне оподаткування – це обкладання одного податкового об’єкта або окремого платника тим самим (чи аналогічними) податком за один податковий період. Воно може існувати як в рамках національної (внутрішнє) так і міжнародної (зовнішньої) системи [1, с. 58].

Якщо внутрішнє подвійне оподаткування можна охарактеризувати, як один і той самий податок, що сплачується на різних адміністративних рівнях цієї держави (вертикальне та горизонтальне), то зовнішнє зіштовхує національні законодавства з податкової сфери двох чи більше держав. Тому виникає колізія з питань податкування. З метою врегулювання цього питання існують односторонні заходи, що передбачають зміну національного законодавства та двосторонні (багатосторонні), що реалізуються за допомогою міжнародних угод та конвенцій з метою уникнення подвійного оподаткування.

Міжнародне подвійне оподаткування зумовлено тим, що кожна держава має свою систему надходження цих самих податків з політичних, історичних та звичаєвих причин, а також з метою бажання збільшити надходження у казну.

Наша держава приймає активну участь з регулювання цього процесу через укладання міжнародних договорів. На сьогоднішній день між Україною та іншими державами діють сімдесят чотири міжнародні двосторонні міжурядові конвенції (угоди) про уникнення подвійного оподаткування, дві з яких були вчинені Урядом СРСР, які діють відповідно до ст. 7 Закону України «Про правонаступництво України» до дня набрання чинності нових договорів, укладених Україною. Крім того, у відносинах між Україною та Республікою Сербія і Республікою Чорногорія застосовується Конвенція між Кабінетом Міністрів України і Союзним Урядом Союзної Республіки Югославія про уникнення подвійного оподаткування стосовно податків на доходи і капітал, які є правонаступниками Союзної Республіки Югославія [2].

Ст. 103 Податкового кодексу України регулює питання щодо порядку застосування міжнародного договору України про уникнення подвійного оподаткування стосовно повного або часткового звільнення від оподаткування доходів нерезидентів із джерелом їх походження з України [3]. Цей закон дає визначити ознаки, на яких отримуюються переваги уникнення подвійного оподаткування, встановлено процедуру нерезидента на податкові пільги, класифікування та застосування міжнародного договору тощо.

Для позбавлення сплати резидентів подвійного податку існують декілька методів: відрахування, звільнення, кредит та знижка.

У методі відрахування сторони договору обкладають податком, проте вирівнюють до найменшого рівня податку серед країн-учасниць договору.

При методі звільнення платник податків може виключати зі своєї податкової бази з метою оподаткування тільки певного виду доходу. Ці доходи звільнені від оподаткування в іншій країні.

Кредит залік сплачених за кордоном податків в рахунок зменшення зобов'язань платника податків по сплаті податку в своїй країні.

Знижка ж розглядається податок, що був сплачений за кордоном як витрати, на які зменшується сума доходів.

Методи уникнення міжнародного подвійного оподаткування є самостійним комплексним інститутом, що застосовується для повної ліквідації явища подвійного оподаткування після застосування інституту резидентства або інституту обмеженої податкової юрисдикції та спеціальних правил про звільнення від оподаткування окремих видів доходів [4, с. 178].

Усунення міжнародного подвійного оподаткування полягає в об'єднанні зусиль, а не тільки у вдосконаленні національного законодавства. Укладання міжнародних договорів та угод є важливою запорукою боротьби з цією колізією. Серед таких Конвенції ОЕСР (Організація економічного співробітництва і розвитку), що ставлять собі на мету боротьбу з подоланням та вдосконаленням економічної сфери, полегшення процедури сплати податків та унеможливлення зловживання правових колізій. Також існує «Конвенцій про уникнення подвійного оподаткування доходів і майна та попередження податкових ухилень» метою якої є усунення юридичного подвійного оподаткування. Механізм уникнення подвійного оподаткування передусім передбачає розподіл права держав на оподаткування доходів особи шляхом: надання виключного права одній з держав оподатковувати такий дохід та звільнення від податку в іншій державі; надання права оподаткування доходів у повному обсязі державою, резидентом якої є одержувач такого доходу, та обмеженого права оподаткування (за зниженою ставкою) державою, на території якої є джерелом такого доходу (дивіденти, проценти, роялті) [5].

Подвійне оподаткування є актуальною і доволі гострою проблемою економічної сфери, як національної, так і міжнародної. Якщо вирішення проблеми подвійного оподаткування може відбуватись за внутрішнім рішенням держави щодо свого законодавства, то на міжнародній арені постає ряд

проблем, що вибудовуються на соціальних, політичних, історичних та звичаєвих аспектах, і регулювання цього питання стає більш складним. Тож з цією метою держави і об'єднуються у міжнародні організації та заключають угоди та договори задля подальшого спільного уникнення подвійного оподаткування. Методи уникнення міжнародного подвійного оподаткування є самостійним інститутом організаційно-правового механізму уникнення подвійного оподаткування. Вони є дійовим варіантом вирішення проблеми подвійного оподаткування і використовуюються у рамках внутрішніх та зовнішніх систем законодавства.

Список використаних джерел:

1. Фокша Л. В. Конспект лекцій з дисципліни «Податкове право». Дніпро, 2016. С. 58-60.
2. Міжнародні договори України про уникнення подвійного оподаткування Міністерство фінансів України URL: https://mof.gov.ua/uk/international_agreements_of_ukraine_on_avoidance_double_taxation-543.
3. Податковий кодекс України: від 01.01.2011 р. № 2755-VI. ВВР України. 2011. № 13-17. С. 112.
4. Олендер І. Я. Методи уникнення міжнародного подвійного оподаткування: постановка проблеми. Харків: Право і суспільство. 2019 р. С. 177-181.
5. Застосування конвенцій про уникнення подвійного оподаткування 2022. URL: <https://go-advocate.com/zastosuvannya-konventsij-pro-unyknennya-podvijnoho-opodatkuvannya/>

Бублік С. П.,

здобувач вищої освіти

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Косяченко К. Е.,

доцент кафедри

цивільно-правових дисциплін

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

АКТУАЛІЗАЦІЯ ОЦИФРУВАННЯ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ

Сьогодні в питаннях оцифрування суспільно значущих процесів і явищ ми переживаємо такий історичний момент, коли право та його реалізація на практиці можуть позитивно чи негативно впливати на розвиток інновацій. Право у своєму розвитку може також використовувати інновації, досягнення науки і техніки і, зокрема, цифрові технології. Не оминуло оцифрування і сферу оподаткування. Електронний податкоплатник, електронна можливість звернення до уряду, електронні документи, електронний підпис особи, електронні нормативно правові акти податкових органів влади, електронні канали доставки, обробки та зберігання інформації, електронна пошта,